

เทคโนโลยี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้

นงลักษณ์ บรุษยวัฒน์

นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

สำนักเทคโนโลยีชุมชน

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีผลไม้และพืชผลทางการเกษตรมากมาย โดยเฉพาะผลไม้ เช่น มังคุด น้อยหน่า เงาะ สับปะรด ฯลฯ ในบางฤดูกาลออกมาจำนวนมากจนล้นตลาด ราคาตกต่ำ ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกประสบปัญหาการขาดทุน ได้มีการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการนำผลไม้มาแปรรูปทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การทำเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มผลไม้ ผลไม้กระป๋อง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางรายได้มีการนำผลไม้มาเผาให้กลายเป็นถ่านเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง แต่จากรูปร่างของถ่านผลไม้ที่สวยงาม และคุณสมบัติในการดูดกลิ่นได้ของถ่าน จึงนำถ่านผลไม้มาใช้ในการดูดกลิ่นและประดับตกแต่ง เป็นผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ และสามารถนำมาขายและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ แต่ในกระบวนการผลิตถ่านไฟฟ้านั้นมีความยุ่งยากกว่าการผลิตถ่านจากไม้ทั่วไป เนื่องจากปัญหาคือผลไม้มีความเปรี้ยวบาง เมื่อได้รับความร้อนที่สูงก็จะแตกหักและการเป็นขี้เถ้าได้ง่าย ถ้าเผาเป็นถ่านไม่สมบูรณ์จะมีกลิ่นของผลไม้อยู่ ปริมาณพื้นที่ผิวในการดูดซับกลิ่นน้อย รวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่เป็นปัญหา

จากปัญหาด้านคุณภาพในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้ดูดกลิ่นที่เกิดขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้ดูดกลิ่นที่ขายในท้องตลาดมีทั้งที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้ขึ้น คือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ถ่านดูดกลิ่น (มผช.180) เพื่อเป็นการควบคุมให้ผลิตภัณฑ์ถ่านมีคุณภาพที่ดี เป็นที่ยอมรับ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

กรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยสำนักเทคโนโลยีชุมชนได้ทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการผลิตถ่านผลไม้ดูดกลิ่น และเป็นหน่วยงานวิเคราะห์ทดสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน ถ่านดูดกลิ่น ทำให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการผลิตถ่านผลไม้ จึงได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้” เพื่อเป็นการยกระดับให้ผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้ดูดกลิ่นของกลุ่มผู้ผลิตถ่านผลไม้ดูดกลิ่นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นที่ต้องการของตลาด รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชนที่มีวัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อสร้างอาชีพรายได้ให้กับชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้ให้เข้าสู่กระบวนการขอการรับรองมาตรฐาน มผช. สามารถเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรได้อย่างคุ้มค่า เสริมสร้างอาชีพเสริมรายได้ให้แก่ชุมชน มีกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ประกอบการ เกษตรกร และผู้สนใจ

